

Tot no és prosperitat

Periodista

ALBERT PUNSOLA

(AUTOR/ALBERT-
PUNSOLA-44)

28/10/2019 - 11:14

Nova Zelanda ha donat un pas que cap altre país s'ha atrevit a fer fins ara: posar el benestar de la ciutadania per davant del PIB a l'hora d'elaborar el pressupost nacional. En paraules de la primera ministra, Jacinda Ardern, "el PIB, per si sol, no garanteix cap millora en el nostre nivell de vida". En el pressupost, totes les noves despeses van

cap a cinc objectius específics de benestar: reforçar la salut mental, reduir la pobresa infantil, donar suport als pobles indígenes, avançar cap a una economia de baix consum de carboni, i aprofundir en l'era digital.

"El PIB no reflecteix les externalitats i d'aquesta manera es converteix en un indicador indiferent a la degradació del medi ambient, per posar un exemple àmpliament divulgat. Tampoc indica la qualitat de l'educació, ni de la sanitat, ni la facilitat o dificultat d'accedir a l'habitatge, entre altres aspectes"

Aquest article ha començat amb un cert aire de sorpresa per la determinació d'un país, però en realitat hauríem d'estar sorpresos del contrari, és a dir, del fet que el PIB segueixi sent encara un referent tan important a escala mundial. Sobretot tenint en compte les crítiques que ha rebut per les seves deficiències a l'hora de mesurar el desenvolupament dels països des d'un punt de vista holístic. El PIB no reflecteix les externalitats i d'aquesta manera es converteix en un indicador

indiferent a la degradació del medi ambient, per posar un exemple àmpliament divulgat. Tampoc indica la qualitat de l'educació, ni de la sanitat, ni la facilitat o dificultat d'accedir a l'habitatge, entre altres aspectes.

Per no satisfer, el PIB no satisfia ni a Simon Kuznets, que va crear aquest concepte el 1937, en plena depressió econòmica, a fi de poder capturar en un sol indicador tota la producció derivada de l'activitat de les empreses, el govern i les persones. Kuznets ja va advertir que aquest indicador no era la millor mesura del benestar dels ciutadans. Després de la Segona Guerra Mundial, el PIB va esdevenir l'eina universal que avui coneixem. Les crítiques, però, mai van afluir. El 1959, en plena edat d'or de l'expansió del capitalisme i de la riquesa al món anomenat *lliure*, l'economista nord-americà Moses Abramovitz va manifestar el seu escepticisme sobre el PIB com a mesura útil.

Els anys 80 i 90 el qüestionament del PIB va deixar de ser excepcional i va començar a estendre's de la mà de primeres figures de l'economia com Amartya Sen o Joseph Stiglitz, ambdós premis Nobel en aquest àmbit del coneixement. D'aleshores ençà aquest qüestionament s'ha intensificat en paral·lel al creixement del concepte de sostenibilitat que ha reclamat constantment la incorporació de les externalitats en els comptes econòmics. La creació de nous indicadors, com l'Índex de Desenvolupament Humà, s'inscriu en aquest context.

"Les previsions sobre l'evolució del PIB de la zona euro semblen marcar el signe de les polítiques de la Unió Europea, com si l'erosió de la democràcia que estem patint no fos molt més transcendent"

Tot plegat no ha estat suficient perquè les dècimes que van entre un creixement econòmic del 3% o del 2,8% es converteixin en una de les coses més importants que els partits aspirants a governar han de debatre en una campanya electoral de qualsevol país. La mirada sobre el PIB va cap al passat, cap al present i cada vegada més cap al futur. Les previsions sobre

l'evolució del PIB de la zona euro semblen marcar el signe de les polítiques de la Unió Europea, com si l'erosió de la democràcia que estem patint no fos molt més transcendent.

La persistència del PIB té diverses explicacions. Una seria de civilització. [Com ha apuntat el filòsof Jordi Pigem](https://www.sostenible.cat/entrevista/les-receptes-que-apliquem-contr-la-crisi-son-fruit-de-la-mateixa-mentalitat-que-ens-hi-1) (https://www.sostenible.cat/entrevista/les-receptes-que-apliquem-contr-la-crisi-son-fruit-de-la-mateixa-mentalitat-que-ens-hi-1), fa segles que Occident només entén com a real allò que és quantificable. I aquest patró s'ha estès a altres civilitzacions algunes de les quals s'han convertit, a més, en alumnes avantatjades, com es posa de manifest a la Xina i a d'altres economies asiàtiques. Una altra explicació té a veure la pròpia inèrcia de les idees i els mètodes. La glorificació del progrés i la innovació pròpia de les societats contemporànies emmascara el fet que, en realitat, aquestes solen ser extremadament refractàries als canvis que afecten als mecanismes que les fan funcionar. Només en èpoques de sacseig d'aquests fonaments es generen novetats que després persisteixen.

"La glorificació del progrés i la innovació pròpia de les societats contemporànies emmascara el fet que, en realitat, aquestes solen ser extremadament refractàries als canvis que afecten als mecanismes que les fan funcionar. Només en èpoques de sacseig d'aquests fonaments es generen novetats que després persisteixen"

Nova Zelanda és un país prou llunyà com per tenir-ne una imatge idíl·lica, sobretot si ens quedem amb els seus espectaculars paisatges o si atenem al fet que s'hi ha rodat *El senyor dels anells* i la fascinant sèrie *Top of the Lake*. Si ens acostem amb ulls de PIB, aquesta imatge s'aguanta. L'economia del país porta més de 30 quadrimestres creixent. D'altra banda, l'atur és del 4%, i les arques de l'estat presenten un superàvit que, segons els experts, es pot mantenir durant

molts anys. Què ha passat aleshores? No un gran sacseig, però sí un de petit que ha estat el resultat de constatar l'existència d'algunes realitats incòmodes: la [pobresa infantil](https://www.bbc.com/news/world-asia-45819681) (<https://www.bbc.com/news/world-asia-45819681>) és elevada, el [grau de violència domèstica i sexual](http://areyouok.org.nz/family-violence/statistics/) (<http://areyouok.org.nz/family-violence/statistics/>) és important, i els problemes de salut mental han augmentat a un ritme preocupant. S'ha estimat que [entre un 50% i un 80% dels neozelandesos tenen algun tipus de problema mental o addicció](https://www.theguardian.com/world/2018/dec/04/crisis-in-new-zealand-health-services-as-depression-and-anxiety-soar) (<https://www.theguardian.com/world/2018/dec/04/crisis-in-new-zealand-health-services-as-depression-and-anxiety-soar>).

El govern de Nova Zelanda va aclarir, per desfer malentesos abans d'hora, que no abandona el PIB, simplement que aquest passa a ser un indicador més, però no l'única referència ni la més important. Les mesures quantitatives seguiran usant-se al costat d'altres de qualitatives en un acostament més ampli a la realitat. Aquí s'obre al camí a una transformació de gran abast si més països tenen el coratge de fer el mateix pas. Els neozelandesos van descobrir que el PIB, a banda de descriure una part de la realitat, també podia amagar-ne una altra.

Recordo que el 2007 un locutor estrella de la ràdio espanyola va ridiculitzar en antena l'opinió d'un economista que va avisar de la imminència d'una gran crisi. Segons el *gran* locutor, era impossible que vingués cap crisi perquè el creixement era aleshores del 3,8% i per una altra raó: només calia viatjar pel país per veure milers de grues i de solars en construcció. Va rematar la seva anàlisi dient "tot és prosperitat".

Categories: [Economia](/categories/economia) (/categories/economia)

Share 0

Tuit

 (<https://plus.google.com/share?url=https%3A//www.sostenible.cat/opinio/tot-no-es-prosperitat>)

 (<https://www.sostenible.cat/print/opinio/tot-no-es-prosperitat>)

Relacionats

Notícia

Barcelona Energia permet ajornar el pagament de les factures als seus usuaris (/noticia/barcelona-energia-permet-ajornar-el-pagament-de-les-factures-als-seus-usuaris)

(/noticia/barcelona-energia-permet-ajornar-el-pagament-de-les-factures-als-seus-usuaris)

L'operador elèctric metropolità facilita el pagament dels rebuts durant un període de 3 mesos per pal·liar els efectes provocats per la situació d'excepcionalitat actual. El procés d'ajornament es podrà sol·licitar per correu electrònic abans del 14 d'abril.

Notícia

Espanya se suma al Pacte Europeu dels Plàstics (/noticia/espanya-se-suma-al-pacte-europeu-dels-plastics)

(/noticia/espanya-se-suma-al-pacte-europeu-dels-plastics) Espanya s'ha sumat a Brussel·les al Pacte Europeu dels Plàstics, una iniciativa amb l'objectiu

d'accelerar la transició cap a l'economia circular en l'àmbit dels plàstics, eliminar els residus plàstics de l'entorn, reduir l'ús innecessari del plàstic i apostar per la innovació en la reutilització i reciclatge del plàstic.

Notícia

Ecodistricte Industrial, pol verd d'activitat (/noticia/ecodistricte-industrial-pol-verd-dactivitat)

(/noticia/ecodistricte-industrial-pol-verd-dactivitat) Barcelona vol integrar els polígons del nord de la ciutat com a pols d'activitat, ja que generen llocs de treball i riquesa.

Butlletí

Correu electrònic *

Subscriu

[Enviaments anteriors \(/newsletter/sostenible\)](/newsletter/sostenible)

(/)

Revista de la **xarxa** de ciutats
i pobles cap a la sostenibilitat

Diputació
Barcelona

<http://www.diba.cat>

[Arxiu \(/arxiu\)](/arxiu)

[Continguts per categoria \(/tagclouds/chunk/3\)](/tagclouds/chunk/3)

[Continguts per etiqueta \(/tagclouds/chunk/1\)](/tagclouds/chunk/1)

[Continguts per municipi \(/tagclouds/chunk/2\)](/tagclouds/chunk/2)

[Avís legal \(http://www.diba.cat/avislegal\)](http://www.diba.cat/avislegal)

[Contacte \(/formulari/contacte\)](/formulari/contacte)

[RSS \(https://www.sostenible.cat/pagina/rss#overlay-context=\)](https://www.sostenible.cat/pagina/rss#overlay-context=)

<https://www.facebook.com/Sosteniblecat-146513494888>

<http://www.twitter.com/xarxasost>

<http://youtube.com/xarxasost>

[\(rss.xml\)](#)